

Szerkesztési iroda:

Főter takarékpénztári épület 2-dik emelet, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentellen levelek csak ismert kezektől fogadhatók el.

Kiadói hivatal:

Réthy Lipót könyvnyomdai irodája

főter 8-ik szám, Ackermann-féle ház), hová a lap anyagi részét illető közlemények (előfizetési pénz, kiadásra kerülő panaszok, hirdetések), bérmentesen intézendők.

ALFÖLD.

POLITIKAI NAPI LAP,

egyszersmind az aradi gazdasági egyesület hivatalos közlönye.

Megjelen: az ünnepnap utáni napot kivéve mindennap.

Előfizetési feltételek:

Helyben hához hordva:	Vidékre postán küldve:
Egész évre . . . 12 ft 40 kr.	Egész évre . . . 15 ft 60 kr.
Fél évre . . . 6 " 20 "	Fél évre . . . 7 " 80 "
Negyed évre 3 " 10 "	Negyed évre 3 " 90 "

Hirdetmények díja: 5 hasábos petit-sor egyszeri hirdetésnél 6, és minden következőknél 3 ujr számított. Terjedelmes hirdetések többszöri beiktatásnál kedvezőbb feltételek mellett vétetnek föl. — Bélyegdíj külön 30 ujr. — Magánvita 3 hasábos petit-sor 15 ujr.

Arad, október 5.

(K.) A legközelebbi jövő politikája formá- szerüleg még nincs eldöntve; még mindig van idő e politikára vonatkozó hírekhez bírálólag hozzászólni, s minél több érvet kifejteni az iránt, mi volna nem csak jogszerű, hanem legcélrányosabb s leggyorsabb sikerhez vezető, hogy a hypothetikus experimentálásokat kikerülve, mielőbb biztosan megtörténhessék az ausztriai monarchia rendbehozása. A hírek, melyek e politikáról az utóbbi napokban keringtek, nem olyanok, hogy nagy lelkesedést, vagy épencsak megnyugtatót is idézzenek elő, ellenkezőleg azon aggodalom kezd megállani a kedélyeket, hogy a kibontakozás állítólagos útja ismét tekervényes és bizonytalan leendő s így a megállapodás pontja ismét a bizonytalan távol ködébe burkolózik.

Nem szólunk most az elvekről, melyeknek nézetünk szerint a biztos politika alapjául kellené szolgálniok, csak a processusról szólunk, melylyel az elvek fogatosítására fognának törekedni.

A múlt év szept. 20-án kelt császári manifestum a monarchia belpolitikájában formailag változást hozott be. Ugyanis e manifestum a birodalmi képviselétről szóló törvény (febr. patens) hatályát fölfüggesztette, azon kijelentéssel, hogy mindenekelőtt a magyar korona képviselőivel történjék meg az egyezkedés, mely egyezkedés után a lajtántuli királyságok és tartományok képviselőinek — nyilatkozataik kihallgatása és méltánylása végett, — szinte előterjesztendő lenne.

Nem elemezzük, hogy a manifestum által fölvatott e politika mindenben megfelel-e nemcsak a jogigényeknek, hanem a politikai célszerűségnek is, csak annak mai napig kifejtett eredményeivel foglalkozunk.

A birodalmi képviselőt fölfüggesztve maradt mindekkoráig; ellenben összehivatott a magyar országgyűlés azon kijelentéssel, hogy az ugynevezett közösügyek lényegére, terjedelmére s kezelés módjára oly módosítási javaslatot készítsen, mely a „birodalom életfeltételeivel összhangzásba leendő hozható.“ A magyar országgyűlésnek nem volt ideje, hogy e felhívásnak teljesen megállapított s formá szerüleg a többség által is már elfogadott javaslattal megfeleljen. De a körülményekhez képest sietett a munkálattal s egy kisebb bizottmány egy ily javaslattal el is készült már. Habár ez még nem országgyűlésileg elfogadott munkálat, s habár ez még változásokat is szenvedhet, mégis már ebből is lehet megítélni, e fontos tárgyra nézve minő vélemények uralkodnak a magyar országgyűlésen, egyszersmind közel van azon föltevés, hogy, ha az országgyűlés nemsokára csakugyan egybehivatják, e munkálatot lehetőleg gyorsan be is fejezندی.

Ily föltevés mellett önkénynt politikai discussio tárgya lön: mi történjék a magyar országgyűlés ezen kész javaslatával? Mi módon vezetessék be ennek elfogadtatása a lajtántuli tartományokkal is? S ez azon pont, mely körül ma a legtöbb vita forog; az e körüli védelmezett eljárás okozza egyszersmind az aggodalmakat, melyek a jövő iránt a kedélyekben támadnak.

Ezerszer ismételtük s talán még ezerszer kell ismételnünk, hogy a jogalap megtartása s a jogérvet figyelembevétel a legbiztosabb ut alkotmányos sikerhez. Ki kell tehát ismételve jelentenünk, hogy, miután Magyarország östörvényeinél fogva „szabad ország, s kormányzatának egész törvényes alakzatára nézve független, azaz semmi más országtól, avagy néptől nem függő, hanem tulajdon megállással és alkotmányával bír; annál fogva a maga törvényesen megkoronázott örökös királya által, tehát ő szents. fősége és utódai, Magyarország királyai által saját törvényei és törvényes szokásai szerint, nem pedig más tartományok mintájára igazgatandó és kormányzandó.“ — Magyarország önmagának a ko-

ronával kizárólagos joga van alkotmánya fölött rendelkezni s bárminő törvényeket hozni. Most a hírek szerint az a szándék, hogy a szept. manifestum szavainak értelménél fogva a magyar országgyűlésnek egy fontos törvényjavaslata a lajtántuli tartományok elé terjesztessék a végett, hogy ezek a fölött érdemleg nyilatkozzanak. A hírek még nem tudják megmondani, vajjon a lajtántuli tartományok csak véleményezésre, vagy döntő ítélet hozatalára volnának-e fölszólítandók e javaslat fölött. Mindegy! Itt mindenekelőtt az elvet kell tekinteni, s ezen elv nem egyezik össze a Magyarország s a hozzákapcsolt részek függetlenségéről szóló 1791-ik évi 10-ik törvényzikkkel, melyet főnnebb idéztünk. Ily eljárás mellett lehetetlen elvitatni más tartományok közvetlen beavatkozását Magyarország ügyeibe, pedig az ily beavatkozás a főnnebbi törvényvel ellenkezik. A lajtántuliak saját elveik védelmére szeretnek hivatkozni a multa, állítván, hogy többször történt, miszerint Magyarország képviselői a lajtántuli tartományok képviselőivel többször jöttek össze megállapítani némely közösen érdeklő ügyeket. Különösen szeretnek e tekintetben hivatkozni az 1606-iki bécsi békekötésre s az 1608-iki pozsonyi szövetségre. Nemcsak e lap szűk korlátait, de általában véve a lapi vitatás terét túlhaladná, ha amaz állításokra itt tüzetesen és részletesen akarnánk válaszolni. Utaljuk őket e tekintetben Deák Ferencz azon remek munkálatára, melyet Lustkandl Venczelnek hirtedtmunkája ellen irt. Deák Ferencz említett munkálatának 45. s következő lapjain teljesen és döntőleg meg vannak czáfolva a lajtántuliak ebbeli okoskodásai. És általánvéve, ha ama történeti eseményeket elfogulatlanul és kritikailag tanulmányozzuk, könnyen meggyőződhetünk arról, hogy e közös intézkedések szigoruan nemzetközi jelleggel bírtak, s azokból e miatt azelőtt soha senkinek eszébe sem jutott a politika közösségére következtetni.

A magyar nemzet kiválólag oly nemzet, melynél a jogérvet a legnagyobb érzékenységgel ki van fejlődve. Nála az oly eljárás, minőről főnnebb szóltunk, minden bizonynyal élénk és erős visszahatást fogna előidézni, ily hangulat pedig csak nehezbitené a kiegyezési törekvéseket, és minden valódi hazafinak, bármelyik tartomány szülőttje legyen, őszintén kell ohajtania, hogy már maguk a kedélyek is kölcsönös szeretetre, engedékenységre mielőbbi kiegyezkedésre legyenek hangolva.

Mindezekből, ha nem akarunk tettetők lenni, azt kell következtetnünk, hogy azon politikai combinatio, mely szerint a magyar országgyűlési javaslat a lajtántuli tartományok elé terjesztetnék akár véleményezés, akár eldöntés végett, csak visszahatást idézne elő a magyar nemzetnél, s ha őszintén kívánjuk, amint kívánjuk is, a mielőbbi kibontakozást, az ily politikát nemcsak nem lehet helyeselnünk, hanem határozottan elleneznünk is kell. Magyarországnak nemcsak kizárólagos joga van a koronával egyetértve, önállón törvényeket hozni, de e joghoz ragaszkodni kötelessége is; minden e joggal ellenkező eljárás az ő törvényileg biztosított függetlenségét támadná meg.

Más kérdés érdekelné főleg most a lajtántuliakat. S ezt miután éppen nem lehet mondani, hogy az ő alkotmányuk teljesen ki volna fejtve, sőt mindenestre annak fölépítését csak ezután kell megtenniök: általánvéve minő módon fogjanak hozzá alkotmányuk részletes megállapításához, s minő alapokra fektessék ezen alkotmány-épületeket. A magyar országgyűlés javaslata, ha hazánk jogait tiszteletben kívánják tartani, rájuk nézve másodlagos kérdés. E tárgyról azonban más alkalommal mondjuk el nézeteinket.

Arad, október 5.

Tekintve, hogy minden hatalmak közt Franciaország nyújtotta mindenkor a szabadság s függetlenségre törekvő népeknek ha nem is mindig anyagi, de bizonyára erkölcsi támogatását, meglepő tehát, hogy most a keleti

bonyodalmak alkalmával éppen Franciaország rosálja legjobban a krétaiak fölkelését, elannyira, hogy maga de Moustier marquis, az új francia külügyminiszter szükségesnek látta Athenben személyesen határozottan kijelenteni, miszerint Franciaország nem türendi, hogy Görögország a krétaikat támogassa, vagyis semlegességéből kilépjen. De nem lepheti meg a gondolkozót Franciaország ez eljárása, ha tekintetbe veszi, miszerint mindaz, mi most jelenleg Candia szigetén s a porta más tartományaiban történik, a legveszélyesebb eszközökkel működő orosz propaganda, s hogy ott távolról sem a krétaiak s általában kelet népeinek szabadsága, hanem a muszka befolyás és hatalom kiterjedéséről van a szó, hogy ott orosz gyárakból kikerült fegyver és orosz pénzzel harcznak tisztán orosz czélokért. Ezt tudva, mellözve még más idézhető okokat is, nem lehet kárhoznatni, sőt helyeselni kell a francia császár politikáját.

Párisból írják, hogy az ottani magasabb avatott körökben is hitelre találó hírek szerint, az angol-francia barátság, a palermoi mozgalmak által, miknek támasztását Angliának tulajdonítják, nagy erőbát szenvedett, s hogy Anglia jelentékenyen közeledett — Oroszországhoz. E politikai átalakulás Párisban egy ellentertvet hozott létre, mely abból állana, hogy Franciaország Németországgal, Ausztria és Olaszországgal, és esetleg az eurpai másodrendi államokkal, mint Spanyol-, Svédország és Hollandia egy támadó és védőszövetséget kötne, s hogy Lengyelországot bizonyos határok között visszaállítják. . . . Hogy ily szövetség esetleg valamely orosz, vagy orosz-angol harcias szándék- nak a szárazföldön gyors s véres véget vetne, miután maga Franciaország és Középeuropa hatalmai az oroszónál túnyomóbb hadsereget bírnak kiállítani, az nem szenved kétséget; de hogy Franciaország esetleges szövetségeseivel, ha tengeri háborura kerülne, Anglia, Oroszország és a bátuk megett álló Egyesültállamokkal sikeresen meg bírnak-e mérközni, ez oly kérdés melyre remélhetőleg nem kellend válaszolni.

Velenczéből írják okt. 3 án. Két velenczei főnemes tegnap egy az olasz királyhoz intézett s 12,000 aláírással borított feliratot nyújtottak át Ricasoli miniszterelnöknek, melyben kéri, hogy az olasz csapatok nyomban az osztrákok kivonulásával Velenczébe bevonuljanak — A veronai katonai parancsnok az ottani municipalitást polgárőrség szervezésére szolította föl.

E' melkedés a hazai tanúgyról.

Nem akarjuk, de nem is szabad kétségbe hozni azt, hogy a hazai törvényhozás felkarolandja, csak ohajtott kedves alkalma nyíljék reá, hazánkban a nemzeti közoktatásnak, a mindennél fontosabb hazai nevelésnek ügyét. A többiekkel együtt t. i. ez is régóta késledezik az éji homályban. Szerencsémre, ismerek a természetnek oly eredeti alaptörvényét, melyhez hasonlítván a szellemi és erkölcsi világban történő fejlemények, vigasztalásnak szinmézével édesithetik e szomorú napok izétől keserű ajkainkat. A máramarosi havasokat szerettem feljárni egykor, s azokon tapasztalám, hogy a földben rejlik az eredetileg termelő őserő, a naptól jövő külső hatás nélkülözhetlen bár, de nem egyedüli feltétele az élet és tenyészetnek. Tavasz végén leolvadván a hó, alig mosolyog a szép verőfény a téli álomból kimosakodott fennsíkok (ugynevezett láz-ak) örökifju arczáira, már oly gazdag fű és növényzet borul a tájra, mely megdöbbentő hatást tesz, mint a „legyen“ szóra teremtés, a szemléltőre. Nálunk is, ugy tartom, csupán az alkotmányos nyilvánosság és szabad tevékenység üdvhozó napfényének kiragógása hiányzik még, hanem forr az összes nép kebelében minden lételeme a leendő nemzeti nagyságnak. Ily szempontból örvendetes már azon tapasztalást szerzehetnünk, hogy több, s aligha nem valamennyi hazai ügyre nézve tudós és szakértő ügybuzgó feleink részéről az igénytelen csendben, hallgatagon és komolyan munkálkodás nem szünetel. Elő példaként szeretném elovlatatni mindenki-vel a „Hon“ f. é. október 2-kai tárczájában megjelent igen érdekes cikket, mely dr. Schwarz Gyula ur jeles ifju tudósunk művét „a közoktatásügyi reform, mint politikai szükséglet Magyarországon“ ismerteti. Azon meggyőződésben él a jeles ismertető K. L. ur, hogy a mi anyagi jobblétünk, a közzgazdaszat terén előveendő tete- mes javításaink s az egyetlen mód, melynél fogva bármely nép Európában még jelentőségre emelkedhetik — a nemzeti közműveltség — mind attól függő kérdések: hogyan fejtetik meg a közoktatásügyi reformnak problémája? Az ismertetés már ennyire figyelmet ébresztő levén, mit szóljak a munkáról? Van szerencsém ismerni, eddigelig ugyan csak a 3-ik füzetet, s az összes 10 füzetben fog megjelenni. Ajánlhatom jó lélekkel mindenkinek legszívesebb figyelmébe már csak azért is e munkát, mivel igen sokan ebből meritendjük alapfogalmainkat arra nézve, mily roppant fontosságu életkérdés hazánkban a nevelésintés. Ugyanis annak mostani állapota körülbelül senkire nézve nem kielégítő, a szakemberek legyőző próbái szerint — továbbra tarthatlan; eddigelig különben is avult hagyományosság és szilárd alapelvet nélkülöző

habozás göröngyös utain vontatva döcögött, ezután pedig a nemzeti lét s erkifejtésnek alapítványja lesz, mulhatlanul azzá lennie kell. — Csak nemrégiben tett utazásomat is azon czélra szenteltem, hogy a nevelés körüli tanulmányaimat a gyakorlati élet tűzpróbáján izzó állapotban szemlélhessem. Találkoztam, s ezt fájdalommal emlitem, kivált a tiszántuli reform. egyh. kerület fő- és alsóbbrendű tanodáiban leverettséggel, kikésértül önmegadással, kedv s lélek nélkül üzött napszámokodásnak példáival tanférjainknál. Egy szivvel és szájjal vallák, hogy a papság nyomasztó hatása, uralkodási vágya (ki hinné?) teszi a tanítókat azon legszomorubb helyzetbe, hogy Isten és ember szerint felelősséget nem vállalhatnak a tanítás sikere iránt s nevelői hatásukat, mint gyámkodás alá helyezték, ki nem fejthetik. Mennyi gyászos következménye egyetlen hibának!

De annál kedvesebb tapasztalást szereztem a tiszántuleni kerületben. A sp...i főiskolában, mely akademiáját — a szabad tanítás és tanulás elve szerint — éppen mostanában emeli egyetemi rangra, hallgatván jogi és bölcsészeti szakban lezárkózott egy hét folytán, meggyőződtem arról, hogy csak ez ily modor egyedül méltó az emberhez és tudományhoz. Hanem azonkívül látogattam tanítóképezdei tanórákat és azok gyakorlati alkalmazását az egyh. ker. példány elemi iskolákban. Itt tanultam azon igazságot, hogy elmaradottságunk s jóra tehetetlenségünk egyik legfőbb oka az, mert nem ismerjük egymást, különzárkózott helyzetben nyomorogva tengődünk; míg a több helyről gyűjtött tapasztalás, kedvező, úgy mint ellenkező adataival egyiránt tanulságos építő hatása.

Külföld.

A gráci „Telegraph“ bécsi levelezője a bécsi és berlini udvarok közti viszonyról írván, megczáfol minden közeledési híreket, különösen aztis, hogy ezen közeledés létrejvetelén két magas hölgy működik. A siléziai újságságnak pedig azt írják Bécsből, hogy Albrecht főh, ki most a legbefolyásosabb személy az udvarnál, leghatározottabban ellenzi az osztrák porosz szövetség fölelevenítését. Általában az Éjszak iránti rokonszenv kihalt Bécsben; az Oroszországhoz közeledésről sincs szó. Annál inkább ápolják a Franciaországgal jó viszonyokat, s abban biznak, hogy Francia- és Poroszország közt előbb utóbb ellenségeskedés fog kitörni. A francia rokonszenv legközelebb abban nyilvánulna, hogy a katonaságnál s egyebütt is francia szervezet hozatnék be, jelesen a gyalogságnál a vörös nadrágtól kezdve mindenben a francia mustra lesz irányadó.

Az „Indep.“ szerint Castelnau francia tbk mexikói küldetése egy új mexikói hatalom föllállítása volna, mellyel Franciaország kiegyezhessék. A mexikói terület három negyede már a köztársaságiak kezében van.

A candioták, kik kezdetben nagyon hiányos fegyverzetel bírtak, most teljesen felszerelvék. Görög hajók bőven ellátják őket lőkézzel. Szept. 11-ig kaptak 11 000 puskát és 200 hordó löport. A mahomedánok fanatizmusa ott, ahol uralkodnak, vérengző jeleneteket idéz elő; a keresztények, kik nem állnak valamely hatalom védelme alatt, a legnagyobb veszély nélkül nyilvános helyeken nem jelenhetnek meg. A kiket a törökök valahol megragadnak, bármily nyílt helyen is legyilkolják, s keresztény társaiknak nem tanácsos a holt testet elvinni és eltemetni, mert hasonló barbárságnak tennék ki önmagukat is. Kanea vidékén annyi legyilkoltak holt testeit, hogy a lég egészen meg van rontva. A török kormánybiztosról mondják, hogy alattomban nyolcz piastert fizet minden török katonának, ki egy általa meggyilkolt kereszténynek fülét hozza meg neki. Nem csodálhatni azért, ha egyik görög főnök, midőn felszólítottatott, hogy csapatával rakja le a fegyvert, azt válaszolta: „Ha tizen leszünk is, harcolni fogunk. Szabadság vagy halál!“ Az europai hatalmak ügynökei, kik maguk is számos bántalmazásnak vannak kitéve, mindeddig tétlen nézik a véres drámát. A humanismus szempontjából azt csak kárhoztatni kell. A görögök elkeseredettsége azonban annál inkább fokozódik, s annál hamarabb áll be a többi törökországi keresztény népek fölkelése.

A Franciaország és a pápai kuria közt folyó tárgyalásokról írják Bécsből a „P. L.“-nak, hogy Napoleon kijelenté, mikép Róma a francia csapatok kivonulása után is a francia zászló oltalma alatt fog állni, de szükségének mondá, hogy a pápa Rómában maradjon és Olaszországgal kibéküljön. E czélból Franciaország követező tervet ajánl:

A pápa névleges uralkodója marad a városnak, de a kormányt a város kezébe teszi le. Róma a pápa fejedelemsége alatt s municipalis rendszer szerint kormányozva

olasz várossá lesz, és az olasz királysággal a legszorosabb viszonyba lép a pápa függetlensége föntartásával. A pápa e tervre, mely a néhány év előtt megjelent Lagueroniere féle röpiratban látott legelőbb napvilágot, még nem nyilatkozott.

— A „Provincia“ írja, hogy a velencei területen az általános népszavazás october 14 dikén fog véghez menni. A kérdés, mire a szavazás történni fog, következőkép lesz formulázva: Akartok e II-ik Victor Emanuel Olaszország királya és törvényes utódai alkotmányos monarchiájának részeivé lenni? —

Spanyolországi levelek állítják, hogy Kataloniában főleg Barcelonában annexionalis irány nyilvánul, nem ugyan a lakosság nagyobb részénél, hanem bizonyos kereskedelmi körökben, melyek érdekeit a folytonos forradalmak nagyban veszélyeztetik, melyek ennélfogva tartományuknak Franciaországba ieendő bekebelezését ohajtják.

A bajor diplomacia nagy változás elé néz. Pfordten hirszerint rábeszélte a királyt, hogy a követségek betöltésénél jövőre ne a születést, hanem a képességet vegye tekintetbe.

Utolsó posta.

Bécs, okt. 4. Velence kiürítése az osztrákok által okt. 9-én kezdetik meg. A német-osztrák képviselők értekezlete Skene urnál ma kezdetet meg. A részvevők száma még nem tudatik.

Vegyes tudósítások.

* Az okt. 4-én kiadott orvosi jelentés szerint 5 ementiája egészségi állapota tetemesen javult s fölgógyulásához legeszb remény van.

* A városi főorvos jelentése szerint Aradvárosában a cholerajárvány szept. 26-ától okt. 3-ig bezárólag következőleg áll. Szept. 26-án az előbbi napokból fönnmaradt cholerabeteg 44, azóta okt. 3-ig szaporodott 188-á, e héten tehát összes cholerabeteg volt 232. Ezek közül meggyógyult 73, meghalt 69, gyógykezelés alatt maradt 90. — Az egész járvány alatt megbetegedett 306, meggyógyult 103, meghalt 113, gyógykezelés alatt maradt 90. — E jelentésből azon szomorú következtetést vonhatjuk, hogy a járvány a lefolyt hét alatt nagyobb terjedést nyert. A hatóságot újra figyelmeztetjük ez alkalommal, hogy a desinfectora a legszigorubbán fölfigyeljen. Ennek minden házban rendszeren meg kell történnie; a szegénység a szert kapja egy bizonyos helyen ingyen, mint az más városokban történik. A folyókákat, melyek némely utcákban éppen nem egészséges illatot terjesztenek, többször nagyobb mennyiségű vízzel tisztítani.

* Máramaros Szigeten a Mihályk László által a népiiskolai egyesület összehívott értekezlet szeptember 27-én a legszbb jövöt ígérőleg ment véghez. Az indítvány mindenütt fogékony keblekre talált, és életrevalósága általánosan el lön ismerve. A felolvasott alapszabály-tervezet, mint a „Máramaros“-ban olvassuk, elvileg, mondhatni egyhangulag elfogagtatott, s abban lön a megállapodás, hogy ezen tervezet és az eredeti felhívás közöltessék a szatmári, ugvári és szamosújvári püspökségekkel, s a tiszántuli superintendenciával, részint azért, hogy az a'pszabályoknak a jövő november elején törtéendő rendszeres egybeállításáig az észrevételek minden oldalról megtéssenek, részint pedig azért, hogy az illető egyházi férfiak ezen közérdekű ügy felkarolására buzditassanak.

* A budai hatóság fölhívást intézett a közönséghez, figyelmeztetvén, hogy a mustivás kivált jelenleg veszélyes, azért attól való tartózkodásra int.

* Mocsanyi András az új „Presse“-ben levelet közöl, koholymánynak nevezvén egy bécsi lap azon közleményét, mintha az oláhok a pesti országgyűlés tulkapásai ellen a császárhoz föliratot szerkesztettek és irtak volna alá.

* A bécsi orvosi lap állítása szerint Ausztriában eddig 70,000 cholerabeteg közül 40,000 lett a járvány áldozata. Magyarországon 7032 beteg közül 3024 meghalt, 1794 meggyógyult és 2214 ápolás alatt maradt. Csehországban 24,523 beteg közül 11,647 meghalt, 10,885 meggyógyult, ápolás alatt maradt 1891. Leginkább pusztított Morvaországban, hol 34,196 beteg közül 13,955 meghalt, 15,344 meggyógyult és 1889 ápolás alatt maradt.

* A fővárosban lapirói egyesület van alakulában. Régióta terveztek ily egyesület, érdekében nyilvános fölszólalások is történtek, de az időviszonyok mostohák voltak; a politikai hatalom minden élénkebb egyeleti mozgalomban a rend ellenségét vélte látni. Most némileg mégis csak máskép vagyunk, s azért reméljük, hogy a lapirói egye-

megegyezésének sem lesznek akadályai. Az ily egyesület a sajtó és irodalom munkáit egyesíteni, s működésöknek a főbb pontokban és irányokban összhangzatot adni volna hivatva. Hirszerint egy irónk a tervezet s' illetőleg az alapszabályi javaslatot is elkészíti már.

* A légnek a szobákban leendő lefertőzésére Pettenhofer Miksa tanár (tekintély mindenben, mi a cholera-illeti) erős eczettel beitatott posztónak felaggatását s általában eczetnek oly módon elpárologtatását ajánlja, hogy a levegő-mindig erős eczetszagú legyen. Ki más szagot kedvel, az az eczettel egyszersmind kevés aetheris-olajat vagy szagos eczetsavanyt gőzöltessen el. Az eczet már régóta azon hirben áll, hogy a ragályos betegségek ellen véd, s még a pestis korából beszélük, hogy rablók egészen veszélytelenül törtek be a pestises házakba s ott fosztogattak, miután ruháikat előbb szagos eczettel feckendezték be, mely ennélfogva még mai nap is „rabló-eczetnek“, vagy „gazok-eczetjének“ nevezetik.

* A párisi kiállítás megküldő közt maga Napoleon császár is fellépni készül. Munkások lakásának tervét találta fel, mely lehető egészségi szempontok mellett igen olcsó lakásokat tervez. Reméljük, hogy e küzdterén is bizonyul napoleoni szerencséje.

* Brüsszelben föltűnést okoznak egy földtöltő géppel tett kísérletek; e gép az „Independance“ szerint 10 óra alatt: 2400 köb méter földet ás ki és rak kocsiába. E gép, mely Damseaux és társ földtöltő társulat által állítottat ki Brüsszelben és „Excavateur“-nek nevezetik, a vaspályaépítésre nézve nagy fontosságúvá válhatik.

* „Osztrák-ázsiai társaság“ czéggel új társulat alakult Bécsben, mely 200 forintnyi részvények útján előlegesen egy millió forintnyi tőkét képez, és első sorban gyűjtő eszközöket szándékozik Kelet Ázsiába kivinni. Kiszámítás szerint egy nagy csomag közönséges gyufának ára Shangaiban jelenleg 4 frt 74 kr., az itteni ár 1 frt 18 kr., a vitelbér 12 kr., más költségek 14 kr. Ezek szerint a közönséges gyufák nagy csomagát 1 frt 44-krrel lehetne Shangaiba szállítani, miszerint a kereskedési nyereség 236 százalék volna. — De legyen e számítás mindjárt tulzott is, annyi bizonyos, hogy a birodalom gyufagyártása messze túlhaladja a világ minden egyéb ebbeli iparczikkeit, és hogy a birodalom iparában fényes helyet foglal el. Ez iparág hazánk szülöttje és mégis sajnos kell tapasztalunk, hogy hazánk e tekintetben a czikknek minőségére nézve az örökös tartományok mögött áll. Egyes nagyobbserű vállalatok vannak különben, milyen példánakokéért a pesti Zaratzky-féle gyári és hinni szeretjük, hogy ezek a kinálkozó alkalmat üzletük terjesztésére és az ázsiai piacok hódítására felhasználják. Ne vonitsunk vállalt a kezdet látszólagos kiserősítésén. A gyufák csak előőrsek. A suzi csatorna megnyitásával azonban hatalmas verseny támad majd a mértföldek ezredeivel közelebb hozott ázsiai roppant piacon. A kinek akkorára még előőrse sincsen a harcztéren, annak győzelemre nincs kilátás.

NYILT TÉR. *)

Du Barry gyógyhatású Revalescierje. — A nyomor, a család, a végnélküli kiadások hatáskülkü gyógyszerekre most szerencsésen el vannak hártva du Barry revalescierje-gyógyszerének használata által, mely a testszervezetre kellemes és természetes hatása által az idült fájdalmakat megszünteti s az erőfogyást és fájdalmat erő és egészség álltal pótoja. Azok köre, kiknek e szer az élet vidámságát visszaad, minden társadalmi oszt lyok egyéneit magában foglalja. Igen számos esetben a fájdalom már nagyon sokáig tartott, 3-tól egész 60 évig. Ezek között a jelentékenyek: Emésztetlenség, dugulás, megzavart életműködések, keményedések, éles nedvek, görcsök, máj-, epe- és vesebántalmak, ájulás, éremlyég, hasmenés, idegzettség, puffadások, szivdobogás, ideges fejfájások, siketség, fej- és fulzugás, szédülés, vállak közötti s a test majd minden részében való fájdalmak, idült lobok, gyomorbántalmak, bőrkütegek, hideglelés, görvély, vérszegénység, tüdő- és légcső-askór, vízkór, csúz, köszvény, hurut, hányás még terheség alatt is, lovertség, buskomorsó, általános gyengeség, benuulás, köhögés, mellzsorulás, pilegma, nyugtalanság, álmatlanság, a társasélet elleni idegenkedés, képtelenség tanulása, emlékezetgyengeség, a vérnek a fejbevaló fö tödulása, kimerülés, melancholia, általában félelem, határozatlanság, bátortalanság stb., — mindezekről évenként 60,000 bizonyítvány létezik.

Ezen nagybecsű tágyógyszer példobüszökben „Barry du Barry et Co.“ peccséttel s használati utasítással áruhatik. Árak: 1/4 font 1 lb 50 kr. — 1 font 2 ft 50 kr. — 2 font 4 ft 74 kr. — 5 font 10 ft — 12 font 20 ft, és 24 font 37 ft 50 kr. — Barry du Barry et Co., 77. Regent Street, London; 26 Place Vendome, Páris; 6 Freitung, Schottenhof, Bécs és 10. Roszmarkt, Majna melletti Frankfurtban. Kapható még Borszlóban Schwarz S. G.-nél, Magdeburgban Prevot és Hammornál Szent-Pétervárott Stoll és Schmidt-nél.

*) Az e rovatban foglaltakért csak a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a Szerkesztő.

Távirati tudósítás

a bécsi börzéről 1866. október 5-én.

5% Metalliques	62.15	Hitelintézet	153.30
Nemzeti kölcsön	67.40	Váltó Londonra	127.60
1860. évi kölcsön	80.40	Ezüst	126.50
Bankrészevény	720.—	Arany	6.09

Felelős szerkesztő: Környei János.

H I R D E T É S E K.

Arverési hirdetés.

Aradmegye tek. telekvi törvényszékének 1866. évi 1211. sz. végzése folytán Lusztig Ignác felperesnek Argyellán Medre muszkai lakos elleni 180 frt iránti ügyében a muszkai 107. sz. tjkvbe ígatott ház, 2/3 kültelek és szőlőbeli ingatlanra az árverés elrendeltetvén, ennek folytán az 1-ső és 2-ik arverési határidő is kitűzetett, ez alkalommal azonban az árverés közbjött akadályok miatt meg nem tartatván, annak teljesítésére újabb határidőül f. évi októberhő 15-dik napjának d. e. 10 órája Muszka községházához ezennel s oly kijelentéssel tuzetik ki, miszerint akkor ezen ingatlanok becserón alól is el fognak adatni.

Mire a venni szándékozók azon figyelemzetéssel hivatnak meg, miszerint az árverési feltételek alólírott végrehajtó bírónál megtekinthetők.

Kelt Galsán, 1866. évi szept. 29-én.

Papp György,

t. m. esküdt m. végreh. bíró.

Arverési hirdetés.

Aradmegye t. tvszékének f. évi augusztus 9-ről 4417. sz. a. kelt végzése folytán közhírre tétetik, miszerint Tagányi István aradi lakos 324 ft o. é. tőkekövetelése s járulékaiknak kielégítése végett ör. Tencsán Gligor kurticsi lakostól bíróság lefoglal s 150 ft-ra o. é. becsült kurticsi tjk. 640. sz. lapján felvett beltelkes szellér háza Kurtics községházánál f. évi októberhő 27-én, szükség esetében f. évi novemberhő 27-én mindenkor d. e. 11 órakor tartandó nyilvános árverésen bíróság el fog adatni.

Az árverési feltételek alólírottál megtekinthetők.

Simándon 18. évi szeptember 26-án

Serbán Mihály,

m. esküdt.

Arverési hirdetés.

Közhírre tétetik, miszerint Aradmegye t. törvényszékének 2790/1866. sz. végzése folytán, a kuvini árvtárnak 114 frt 70 kr. tőkekövetelése és járulékaik végett Stefanek Józsa kuvini 263. sz. tjkben felvett, 350 ft-ra becsült beltelkes háza, 1/4 külállományú földdel, Kuvin községházánál mindenkor délelőt eltartandó bírói árverésen 1866-ik évi októberhő 25. napján először, szükség esetére pedig novemberhő 29. napján másodsor, alólírt hivatala helyiségében megtekinthető feltételek mellett el fog adatni.

Kelt Aradon 1866-ik évi szeptemberhő 18. napján.

Ferku Sabbas,

t. esküdt.

Arverési hirdetés.

Közhírre tétetik, miszerint Aradmegye t. törvényszékének 2791/1866. sz. végzése folytán, a kuvini árvtárnak 62 frt 57 kr. tőkekövetelése és járulékaik végett Szinzországn György alui Nika kuvini 237. sz. tjkben felvett, 129 ft-ra becsült beltelkes háza Kuvin községházánál mindenkor délelőt eltartandó bírói árverésen 1866-ik évi októberhő 18-ik napján először, szükség esetére pedig novemberhő 22-dik napján másodsor, alólírt hivatala helyiségében megtekinthető feltételek mellett el fog adatni.

Kelt Aradon 1866-ik évi szeptemberhő 18. napján.

Ferku Sabbas,

t. esküdt.

Arverési hirdetés.

Közhírre tétetik, miszerint Aradmegye t. törvényszékének 2792/1866. sz. végzése folytán a kuvini árvtárnak 35 frt 17 kr. tőkekövetelése és járulékaik végett Neki (Szirb) Stefan kuvini 175. sz. tjkben felvett 600 ft-ra becsült beltelkes háza 1/4 külállományú földdel, Kuvin községházánál mindenkor délelőt eltartandó bírói árverésen 1866-ik évi októberhő 18-ik napján először, szükség esetére pedig novemberhő 22-ik napján másodsor, alólírt hivatala helyiségében megtekinthető feltételek mellett el fog adatni.

Kelt Aradon 1866. évi szeptemberhő 18. napján.

Ferku Sabbas,

t. esküdt.